

Bruselis, 2016 09 14
COM(2016) 585 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
DĖL ES BIUDŽETO GARANTIJA UŽTIKRINTOS EIB IŠORĖS VEIKLOS 2015 M.**

{SWD(2016) 296 final}

1. ĮVADAS

2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu 466/2014/ES¹ Europos investicijų bankui (EIB) suteikiama ES garantija jo finansavimo operacijų, skirtų 2014–2020 m. projektams ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti (toliau – sprendimas, arba ES garantija). Pagal tą sprendimą Komisija turi kasmet teikti ES biudžeto garantija užtikrintos EIB išorės veiklos ataskaitą, remdamasi EIB pateiktomis metinėmis ataskaitomis. Priėmus Sprendimą 466/2014/ES, skirtą 2014–2020 m. laikotarpiui, ši ataskaita, apimanti 2015 metus, parengta atsižvelgiant į tame teisiniame pagrinde nustatytus reikalavimus. Šioje ataskaitoje taip pat apibendrinamos skolinimo savo rizika operacijos, kurias 2015 m. EIB vykdė regionuose, kuriems taikomas sprendimas. EIB operacijos Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėse ir užjūrio šalyse bei teritorijose apžvelgtos atskiroje metinėje ataskaitoje.

Sprendimu (toliau – įgaliojimas) nustatyta didžiausia ES garantijos viršutinė riba – 30 mlrd. EUR, išskaidyta į 27 mlrd. EUR nekintamą viršutinę ribą ir 3 mlrd. EUR neprivalomą papildomą sumą. Sprendimą dėl neprivalomos sumos panaudojimo bei jos regioninio paskirstymo priima Europos Parlamentas ir Taryba po įgaliojimo laikotarpio vidurio peržiūros. Naujajame Sprendime 466/2014/ES išlieka nepakitę trys ES garantijos suteikimo aukšto lygio tikslai: vietos privačiojo sektoriaus augimo skatinimas, socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra, kova su klimato kaita ir vienas iš pagrindinių tikslų – regioninės integracijos skatinimas. Įgaliojimas įsigaliojo 2014 m. liepos 25 d. pasirašius garantijos susitarimą.

Išsamesnė informacija apie minėtą veiklą projekto, sektoriaus, šalies ir regiono lygiu ir statistinių duomenų lentelės pateikiamos pridedamame tarnybų darbiname dokumente (toliau – darbinis dokumentas). Praėjus ketvirtyms EIB rezultatų vertinimo sistemos (RVS) įgyvendinimo metams, šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie tikėtinus rezultatus, remiantis 2015 m. pasirašytomis EIB finansavimo operacijomis.

2. SVARBIAUSI REZULTATAI

2015 m. bendra EIB pasirašytų operacijų vertė regionuose, kuriems taikomas išorės skolinimo įgaliojimas (ISI), sudaro 6,7 mlrd. EUR – tai beveik prilygsta ankstesniais metais pasirašytų operacijų vertei (6,8 mlrd. EUR). Apie tris ketvirtadalius tos sumos (72 %, arba 4,8 mlrd. EUR) buvo skirta pagal ES garantija užtikrintą ISI; palyginti su 2014 m., ši suma padidėjo 16 %. Valstybės ar vietos viešųjų subjektų operacijoms skirtų ES bendraja garantija užtikrintų paskolų dalis sudarė 4,4 mlrd. EUR (92 %), o privačiojo sektoriaus operacijoms skirtų ES politinės rizikos garantija užtikrintų paskolų dalis – 0,4 mlrd. EUR (8 %). Finansavimas pagal EIB skolinimo savo rizika priemonės sumažėjo 0,7 mlrd. EUR iki 1,9 mlrd. EUR sumos. Bendrą finansavimo apimtį 2015 m. daugiausia lėmė aktyvi veikla rytinėse kaimyninėse šalyse, Rusijoje ir Azijos bei Lotynų Amerikos regionuose.

EIB toliau vykdė įsipareigojimą remti Sąjungos veiksmų klimato kaitos srityje darbotvarkę. 2015 m. rugsėjo mėn. EIB valdyba pritaikė Kovos su klimato kaita veiksmų strategiją visiems EIB veiksams tiek Sąjungoje, tiek už jos ribų. EIB operacijos, pasirašytos regionuose, kuriems taikomas sprendimas, ir toliau gerokai viršija sprendime nustatytą 25 % ribą. Iki 2015 m. pabaigos bendra visų kovos su klimato kaita veiksmų santykinė dalis įgaliojimo

---

¹ OL L 135, 2014 5 8, p. 1.

vykdymo 2014–2020 m. laikotarpiu pasiekė 35 %. 2015 m. vykdant kovos su klimato kaita veiksmus, ISĮ regionuose paskolinta 2,1 mlrd. EUR. Prie to tikslo ypač aktyviai prisideda Azijos regionas, nes kova su klimato kaita apibrėžta kaip vienas iš pagrindinių to regiono prioritetų.

Be to, 2015 metais 32 % visų ISĮ regionuose pasirašytų operacijų, arba 2,2 mlrd. EUR suma, bus skirta kompleksiniam regioninės integracijos tikslui (tai universalus ISĮ tikslas) įgyvendinti kuriant energetikos tinklų jungtis, transporto jungtis, pasitelkiant regioninius privataus kapitalo fondus ir teikiant paramą sanglaudai, plėtojant vietas privatųjį sektorių.

2015 m., ketvirtais iš eilės RVS įgyvendinimo metais, EIB per šią sistemą pažymėjo, kad visų naujų operacijų, pasirašytų regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas, indėlis į įgaliojimo tikslų įgyvendinimą turėtų būti puikus arba geras. Tikimasi, kad apie 88 % naujų projektų pasieks puikių arba gerų rezultatų, kiek tai susiję su tikėtiniu jų poveikiu, kokybe ir patikimumu. Tikėtina, kad daugiau nei 80 % naujų projektų bus susiję su dideliu arba reikšmingu EIB operacijų papildomumu. Netrukus EIB svetainėje bus paskelbta jo paties parengta banko operacijų ne Sąjungoje 2015 m. rezultatų ataskaita (taip pat apimanti operacijas AKR ir užjūrio šalyse bei teritorijose).

Sprendime pabrėžiama, kad EIB išorės veikla ir Sąjungos išorės politika, programos ir priemonės yra tinkamai suderintos, ir verta paminėti, kad 2015 m. EIB ir toliau glaudžiai bendradarbiavo su Komisija ir EIVT, siekdamas didinti savo veiksmų ir Sąjungos išorės politikos nuoseklumą ir suderinamumą. Tokiomis aplinkybėmis Komisija, pasitelkusi EIB ir konsultuodamasi su EIVT, atnaujino regioninės techninės veiklos gaires (toliau – gairės) ir 2015 m. gegužės mėn. jas perdavė Parlamentui ir Tarybai. Gairės taikytinos 2014–2020 m. vykdomoms ES garantija užtikrintoms EIB operacijoms. Gairėse pateikiamos rekomendacijos dėl EIB intervencijų skirtinguose regionuose aprėpties suderinimo su Sąjungos politika, programomis ir priemonėmis.

3. FINANSAVIMO OPERACIJOS

3.1. 2015 M. PASIRAŠYTŲ EIB FINANSAVIMO OPERACIJŲ APŽVALGA, SUDARYTA PAGAL JŲ INDĖLĮ Į SĄJUNGOS POLITIKOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMĄ

Sprendime visiems regionams, kuriems taikoma ES biudžeto garantija, numatyti trys horizontalieji aukšto lygio tikslai:

- i) vietos privačiojo sektoriaus plėtra, visų pirma parama mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI),
- ii) socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra,
- iii) klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos.

Papildomi svarbiausi tikslai, be kita ko, yra prisidėti prie ES sutarties 21 straipsnyje nurodytų išorės veiksmų įgyvendinimo bendrųjų principų ir šalių partnerių regioninės integracijos, įskaitant narystės siekiančių šalių, kaimynystės priemonėje dalyvaujančių šalių ir Sąjungos ekonominę integraciją.

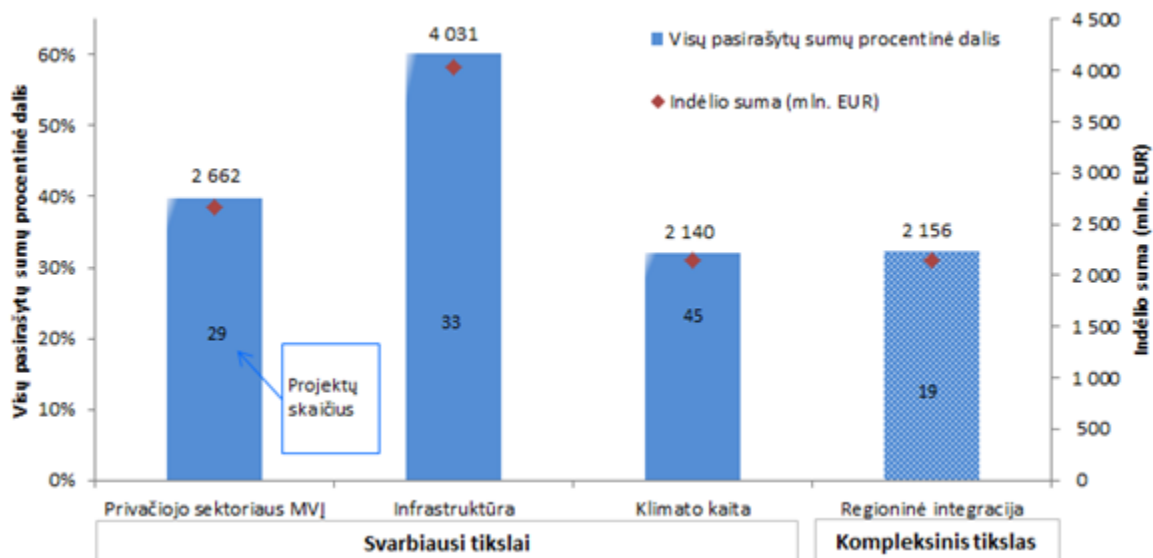
Iš visos 2015 m. ISĮ regionuose pasirašytos sumos 40 % (2,7 mlrd. EUR) bus skirta vietos privačiojo sektoriaus plėtrai remti, visų pirma užtikrinant didesnes MVI, mikroįmonių ir vidutinės kapitalizacijos įmonių galimybes gauti finansavimą. 60 % (4,0 mlrd. EUR) šios sumos bus skirta socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtrai. Visomis EIB operacijomis ne Sąjungoje remiami vienas ar abu šie tikslai. Pats klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos tikslas gali būti laikomas kompleksiniu.

Kompleksiniam klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos tikslui skirta parama sudarys 32 % skolinamų lėšų (2,1 mlrd. EUR).

Analogiškai, 32 %, arba 2,2 mlrd. EUR, bus skirta kompleksiniam regioninės integracijos tikslui remti tiek plėtojant infrastruktūrą, tiek užtikrinant vietos privačiojo sektoriaus galimybes gauti finansavimą.

Indėlis siekiant įgaliojimo tikslų pavaizduotas 1 diagramoje; atsižvelgiama į 2015 m. operacijas tiek pagal įgaliojimą, tiek pagal skolinimo savo rizika priemones.

1 diagrama. Indėlis siekiant įgaliojimo tikslų (indėlio procentinė dalis ir suma)

Toliau šiame skirsnyje apžvelgiami tikėtini ir pasiekti rezultatai siekiant ES politikos tikslų, užfiksuoti taikant rezultatų vertinimo sistemą. Kalbant apie tikėtinus rezultatus, šiame skirsnyje aptariamos ne visos 2015 m. pasirašytos sutartys, bet visi projektai, kurių pirma finansavimo sutartis buvo pasirašyta 2015 metais (jie vadinami naujais projektais). Taip išvengiama, kad atliekant skaičiavimus rezultatai, susiję su projektais, kurių keletas finansavimo sutarčių buvo pasirašyta vėlesniais metais, nebūtų įtraukti du kartus. Tai reiškia, kad šiame skirsnyje nurodyta skolinimo apimtis yra tik bendra kiekvieno naujo projekto patvirtinta apimtis. Be to, dėl taikytos metodikos skolinimo apimtis ir projektų skaičius gali ne visada būti tiksliai palyginami.

Vietos privačiojo sektoriaus plėtra, visų pirma parama MVI

EIB parama, teikiama siekiant vietos privačiojo sektoriaus plėtros tikslo, siekiama sudaryti sąlygas asmenims besivystančiose ir besiformuojančiose rinkose plėtoti ir plėsti verslą ir taip kurti darbo vietas, patenkinti prekių ir paslaugų paklausą, įveikti skurdą bei maisto stygiaus problemą ir pakelti gyvenimo lygį. Galiausiai, be privačiojo sektoriaus plėtros neįmanoma tvari socialinė ir ekonominė plėtra. Ta parama yra įvairių formų: kredito linijų teikimas vietos finansų tarpininkams (daugiausia bankams), kad šie galėtų perskolinti lėšas MVI; dalyvavimas privataus kapitalo fonduose ir rizikos kapitalo teikimas didelį augimo potencialą turinčioms įmonėms; nuosavo kapitalo finansavimas mikrofinansų teikėjams; tiesioginės paskolos stambioms įmonėms.

2015 m. pasirašyti 26 nauji projektai, kuriais bus remiama vietos privačiojo sektoriaus plėtra. Bendra patvirtinta šiems projektams skirta EIB finansavimo suma yra 2,9 mlrd. EUR. 20 projektų yra kredito linijos, kuriomis remiamos MVI; vienas projektas susijęs su parama mikrofinansų veiklai taikant mikrofinansų investavimo priemonę; 5 projektais remiama stambių įmonių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla ir investiciniai projektai.

Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra

Socialinės ir ekonominės infrastruktūros – pradedant keliais bei energetikos sistemomis ir baigiant sveikatos priežiūros ir plačiajuosčio interneto paslaugomis – plėtra yra vienas iš pagrindinių plėtros proceso ramsčių. Ji taip pat ypač reikšminga tais atvejais, kai viešasis finansavimas dažnai yra būtinas, o infrastruktūros teikiama nauda neretai yra viešosios gėrybės, kurios turi didelį teigiamą netiesioginį poveikį ekonomikai, aplinkai ir žmonių gerovei. EIB remia įvairių sektorių infrastruktūros projektus.

2015 m. prie socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros ISĮ regionuose prisidedama 29 naujais projektais. Bendra patvirtinta šiems projektams skirta EIB finansavimo suma yra 3,9 mlrd. EUR.

2015 m. EIB pasirašė sutartis dėl 11 naujų projektų energetikos sektoriuje; iš jų penkiais siekiama išplėsti ir atnaujinti elektros perdavimo ir skirstomuosius tinklus. Įgyvendinus šiuos projektus, prie tinklo bus prijungta dar 273 300 namų ūkių. Elektros perdavimo projektai taip pat atitinka vietos paklausą, nes jais didinamas esamų tinklų pajėgumas integruoti elektros gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kaip antai vėjo ir hidroenergijos. 2015 m. penkiuose projektuose daugiausia dėmesio skiriama energijos gamybai, trijuose iš jų – atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtojimui. Šie šaltiniai kartu pagamins pakankamai elektros, kad atitinkamose šalyse ja būtų aprūpinta 2,45 mln. žmonių. Vienu atveju EIB perima Ukrainoje Pasaulio banko inicijuotą hidroenergijos, perdavimo sistemų ir energijos vartojimo efektyvumo projektų riziką. Taip padidės Pasaulio banko skolinimo pajėgumas ir jis galės padėti Ukrainai per trumpesnę laiką finansuoti energijos importą, kad būtų išvengta didelės energetikos krizės.

EIB pasirašė 6 naujus transporto sektoriaus projektus. Jie apima tarpmiestinio susisiekimo geležinkelio linijų plėtrą, naujų miesto transporto sistemų kūrimą ir susisiekimo kelių transportu gerinimą atnaujinant kelių dangą.

2015 m. pasirašyti 4 vandens ir sanitarijos sektoriaus projektai. Juos visus įgyvendinus, apie 1,6 mln. namų ūkių turės geresnę prieigą prie saugaus geriamojo vandens ir geresnes jo tiekimo galimybes. Galima tikėtis, kad ta geresnė prieiga turės labai didelį grandininį poveikį

šalyse, kur nepakankamas vandens tiekimas yra viena pagrindinių ligų priežasčių, o nedideles pajamas gaunantiems namų ūkiams dėl to tenkanti našta finansiniu ir laiko atžvilgiu yra itin didelė.

Vieninteliu kietųjų atliekų tvarkymo sektoriaus projektu bus pastebimai prisidėta prie šalinamųjų atliekų poveikio aplinkai valdymo.

Pasirašyti du žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus projektai. Miškininkystės sektoriaus projektu bus remiamas miško atkūrimas didesniame kaip 80 000 ha pažeistos žemės plote, miško atželdinimas 20 000 ha plote ir erozijos kontrolės priemonės dar 155 000 ha plote.

Išsami informacija apie finansuotus projektus pateikta darbiniam dokumente.

Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos

Kadangi tiek klimato kaitos priežastys, tiek padariniai yra pasaulinio masto, būtina Sąjungos išorės ir vystymosi politikos dalis yra klimato srities finansavimas ir už Sąjungos ribų. Dedant tas pastangas vienas iš pagrindinių vaidmenų tenka EIB. Jo parama kovos su klimato kaita veiksams 2015 m. išliko didelė – bendra pasirašyto finansavimo suma buvo 2 mlrd. EUR, t. y. ji sudarė daugiau kaip 30 % visos pasirašyto finansavimo sumos regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas. Tai panašu į praėjusių metų rodiklį ir gerokai viršija visuotinį EIB tikslą – 25 % visos skolinamos sumos². Todėl įgaliojimu pastebimai prisidedama prie kovos su klimato kaita tikslų ir daug dėmesio skiriama klimato kaitos švelninimo operacijoms – jos sudaro 92 % EIB operacijų, o 8 % sudaro prisitaikymo prie klimato kaitos operacijos.

Didžioji dalis kovai su klimato kaita skirtų paskolų tebėra susijusios su transporto ir energetikos sektorių projektais, kurie kartu sudarė 68 % naujų kovai su klimato kaita 2015 m. ne Sąjungoje skirtų paskolų. Savo svarbos nepraranda žemės ūkio ir miškininkystės sektoriai.

2015 m. nauji kovos su klimato kaita projektai apima šešis transporto sektoriaus projektus. Tarp jų patenka, be kita ko, metropoliteno linijų statyba ir miesto transporto infrastruktūros diegimas.

2015 m. prie klimato kaitos švelninimo bus prisidedama ne tik aštuoniais naujais energetikos sektoriaus projektais, bet ir keliais ne vienam sektoriui skirtiems projektais, kurių vienas komponentas skirtas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai.

Investuoti į žemės ūkį ir miškininkystę gali būti labai svarbu ne tik imantis klimato kaitos švelninimo veiksnių pasitelkiant anglies dioksido sekvestraciją, bet ir didinant maisto gamybos sistemų atsparumą besikeičiančioms klimato sąlygoms. Miškų želdinimo projektais prisidedama ne tik prie klimato kaitos švelninimo pasitelkiant anglies dioksido sekvestraciją, bet ir prie prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių daugiau dėmesio skiriant erozijos kontrolei. Dėl nepakankamo suinteresuotumo gauti prisitaikymui skirtų paskolų ir menko to sektoriaus patrauklumo privačiojo sektoriaus investuotojams šis kovai su klimato kaita skirtų paskolų aspektas dažnai ignoruojamas. Vis dėlto, pripažindamas, kad regionai, kuriems taikomas sprendimas, ypač neapsaugoti nuo dabartinio klimato sąlygų nepastovumo ir būsimos klimato kaitos, EIB vis plačiau į projektus integruoja atsparumą klimato kaitai. Tai

² Sprendimo 466/2014/ES 3 straipsnio 7 dalyje įtvirtintas reikalavimas, kad 2014–2020 m. klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos projektų apimtis sudarytų ne mažiau kaip 25 % visų EIB finansavimo operacijų.

apima su technine pagalba ir tinkamomis planavimo priemonėmis susijusią paramą, taip pat paramą specialioms prisitaikymo investicijoms, pavyzdžiui, potvynių kontrolės ir apsaugos nuo jų priemonės.

Vienas iš EIB pastangų integruoti kovos su klimato kaita veiksmus pavyzdžių – anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimas, kurį atliekant įvertinamas ir nurodomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, išmetamas įgyvendinant jo projektus. Į 2015 m. anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą iš visų projektų ISĮ regionuose 2015 m. buvo įtraukti 23 projektai. Tai visi EIB pasirašyti projektai ar patvirtintos paskirstytos lėšos, kurių suma sudaro 2,7 mlrd. EUR. Apskaičiuota, kad susijęs bendras absoliutusias išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis apytikriai yra 1,4 Mt CO₂ ekvivalento per metus (mažiausios absoliučiosios vertės dėl didelio skaičiaus miškininkystės projektų, kuriuos vykdant bus sekvestruojamas CO₂), o teikiant tą patį finansavimą bendras išsaugotas ir (arba) išvengtas išmetamas kiekis apytikriai sudaro 1,3 Mt CO₂ ekvivalento per metus.

Tiek ISĮ klimato strategijoje, tiek EIB neseniai patvirtintoje Kovos su klimato kaita veiksmų strategijoje akcentuojamas poreikis skatinti taikyti rizikos valdymo metodus, siekiant padidinti su EIB remiamais projektais susijusio turto, bendruomenių ir ekosistemų atsparumą. Siekdamas nustatyti ir spręsti projektų pažeidžiamumo problemą, EIB rengia skirtingų sektorių ir regionų su klimato kaita susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo priemonių rinkinį. Jis leis EIB teikiant finansavimą nustatyti prioritetus ir remti prisitaikymo veiksmus. Siekdamas spręsti projektų pažeidžiamumo problemą, EIB įsipareigojo Europos Parlamentui kaskart prieš atlikdamas vertinimą patikrinti kiekvienos naujos ISĮ (ir AKR) operacijos su klimato kaita susijusią riziką. Nors sistema dar nėra galutinai sukurta, planuojama, kad visapusiškai integruota sistema bus įdiegta iki 2017 m. 2015 m. buvo atliekamas visų ISĮ projektų tikrinimas. Nemažai projektų buvo priskirta vidutinės ar didelės rizikos kategorijai.

Regioninė integracija

2015 m. EIB pasirašė iš viso 16 finansavimo sutarčių, kuriomis prisidedama prie regioninės integracijos; jų vertė – 2,3 mlrd. EUR (2014 m. – 1,6 mlrd. EUR). Devyniomis kredito linijomis (1,255 mln. EUR), skirtomis tarptautiniam bendradarbiavimui skatinti ir ekonominei konvergencijai remti, kad būtų artėjama prie ES lygio, bus remiama regioninė integracija daugiausia narystės siekiančiose šalyse. Transporto sektoriuje trimis pasirašytais projektais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam judumui (524 mln. EUR). Kiti keturi 2015 m. pasirašyti regioninės integracijos srities projektai yra susiję su žemės ūkiu, vandens, energetikos ir kietųjų atliekų sektoriais.

3.2. EIB FINANSAVIMO APIMTIES REGIONUOSE, KURIEMS TAIKOMAS SPRENDIMAS, APŽVALGA³

1 lentelėje apžvelgiama 2015 m. EIB finansavimo apimtis regionuose, kuriems taikomi sprendimai.

---

³ Sprendimas 466/2014/ES.

1 lentelė. EIB finansavimo operacijos, pasirašytos 2015 m.

Šalys, kuriose vykdomos operacijos (mln. EUR)	ES garantija užtikrintos operacijos			EIB skolinimo savo rizika operacijos	Iš viso
	Bendroji garantija	Politinės rizikos garantija	Iš viso		
Narystės siekiančios šalys	957	0	957	1 565	2 522
Viduržemio jūros regiono šalys	1 211	65	1 276	141	1 417
Rytinės kaimyninės šalys ir Rusija	1 426	55	1 481	0	1 481
Azija ir Lotynų Amerika	821	150	971	150	1 121
Pietų Afrika	50	100	150	0	150
Iš viso	4 465	370	4 835	1 856	6 691

Pastaba. Be nurodytos finansavimo iš EIB nuosavų išteklių apimties, buvo pasirašyta viena investicijų iš trečiųjų šalių išteklių Viduržemio jūros regione operacija; investicijų suma sudarė 2 mln. EUR.

Palyginti su visu finansavimo mastu, ES garantija užtikrintos veiklos dalis 2015 m. padidėjo 16 % ir siekė 4,8 mlrd. EUR (2014 m. – 4,2 mlrd. EUR), arba 72 % viso 2015 m. finansavimo regionuose, kuriems taikomas sprendimas. Savo rizika vykdomos EIB veiklos dalis sumažėjo 28 % ir siekė 1,9 mlrd. EUR. Apie 92 % EIB savo rizika finansuotų operacijų 2015 m. pasirašyta narystės siekiančiose šalyse ir Azijos ir Lotynų Amerikos šalyse, likę 8 % – Viduržemio jūros regione. Rytinėse kaimyninėse šalyse ir Pietų Afrikoje visos pasirašytos finansavimo operacijos užtikrintos ES garantija.

2015 m. 92 % ES garantija užtikrintų pasirašytų paskolų suteikta bendroji garantija (4,5 mlrd. EUR), kuri taikoma valstybės ir vietos viešųjų subjektų operacijoms, o 8 % paskolų suteikta politinės rizikos garantija (0,4 mlrd. EUR), taikoma privačiojo sektoriaus operacijoms.

2 lentelė. Bendros grynosios pasirašytos sumos, palyginti su dabartinio ES įgaliojimo viršutinėmis ribomis, 2014–2020 m.

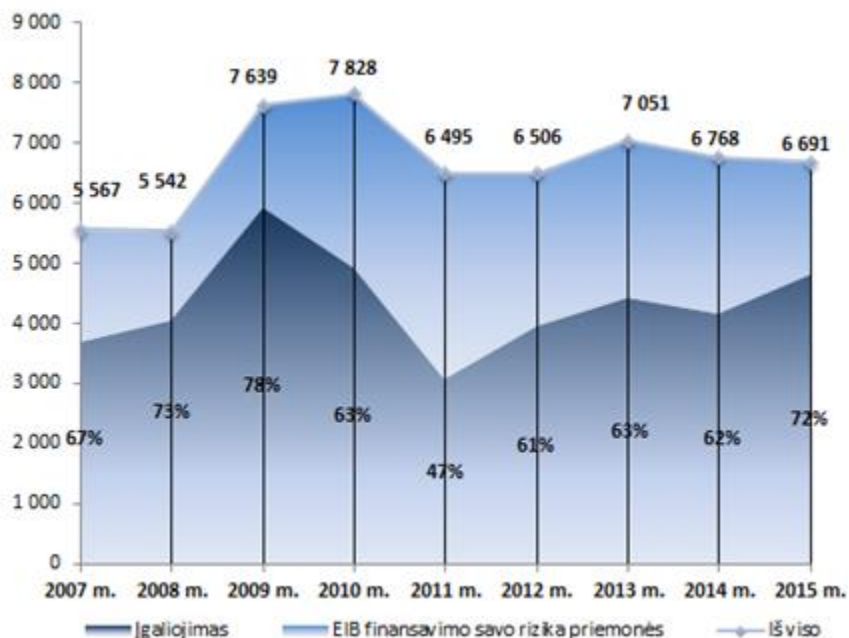
Mln. EUR	Viršutinė riba	Grynoji pasirašyta suma (mln. EUR)	Grynoji pasirašyta suma kaip įgaliojimo viršutinės ribos sumos %
Narystės siekiančios šalys	8,739	1 157	13 %
Viduržemio jūros regionas	9,606	1 656	17 %
Rytinės kaimyninės šalys ir Rusija	4,831	2 571	53 %
Azija ir Lotynų Amerika	3,407	1 386	41 %
Pietų Afrika	416	150	36 %
Iš viso regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas	27,000	6 920	26 %

Kaip nurodyta 2 lentelėje, praėjus 1,5 metų nuo finansinės veiklos pagal 2014–2020 m. ISĮ pradžios (21 % įgyvendinimo laiko jau praėjo) bendra pagal šį įgaliojimą pasirašyta suma pasiekė 6,9 mlrd. EUR, o tai atitinka 26 % panaudojimo lygio (palyginti su 8 % 2014 m.

pabaigoje, jis padidėjo). Rytinių kaimyninių šalių ir Rusijos regione panaudojimo lygis viršija 50 %, po jo eina Azija ir Lotynų Amerika (41 %) ir Pietų Afrika (36 %).

2015 m. Sirijos vyriausybė ir toliau nevykdė išpareigojimų mokėti palūkanas ir grąžinti paskolą. 2015 m. pabaigoje visos išmokos iš garantijų fondo, susijusios su EIB reikalavimais, sudarė 202,89 mln. EUR; iš jų 2015 metais išmokėta 60,16 mln. EUR.

2 diagrama. Metinė EIB skolinimo iš nuosavų išteklių apimties raida

2 diagramoje pavaizduota skolinimo pagal įgaliojimą ir pagal skolinimo savo rizika priemones raida 2007–2015 m. Per visą laikotarpį ES garantija užtikrintas įgaliojimas taikomas vidutiniškai 65 % EIB finansavimo tuose regionuose – per metus šis dydis svyruoja tarp 47 % ir 78 %.

Kalbant apie projektų skaičių, 2015 m. pasirašytos sutartys dėl 38 projektų ES garantija užtikrinto finansavimo (2014 m. jų buvo 42) ir dėl 16 projektų EIB finansavimo savo rizika (2014 m. pasirašyti 23 projektai).

3 lentelė. 2015 m. pasirašytų operacijų skaičius pagal regioną (visi ištekliai)

Regionai	Trečiųjų šalių ištekliai	Užtikrinta ES garantija	EIB skolinimas savo rizika	Iš viso
Narystės siekiančios šalys	0	7	14	21
Viduržemio jūros regionas ⁴	1	10	1	12
Rytinės kaimyninės šalys ir Rusija	0	9	0	9
Azija ir Lotynų Amerika	0	11	1	12

⁴ Viena operacija, remiama pagal EIB skolinimo savo rizika operaciją ir pagal ISĮ teikiamą finansavimą, užregistruota kaip EIB skolinimo savo rizika operacija.

Pietų Afrika	0	1	0	1
Iš viso	1	38	16	55

Kaip matyti iš 4 lentelės, 2015 m. pagrindiniai EIB finansavimo gavėjai ne Sąjungoje ir toliau buvo narystės siekiančios šalys – pasirašytų operacijų vertė siekia 2,5 mlrd. EUR, o tai sudaro 38 % viso finansavimo atitinkamuose regionuose. Šiame regione didžiausias dėmesys buvo skirtas pakankamam inovacijų ir augimo, visų pirma MVĮ ir privačiojo sektoriaus skolinimo, finansavimui užtikrinti. Pagal įgaliojimą vienas svarbiausių prioritetų taip pat buvo finansuoti projektus, kuriais užtikrinama geresnė integracija į Europos infrastruktūros tinklus.

Viduržemio jūros regiono šalyse pasirašyta suma siekė 1,4 mlrd. EUR. Didžioji dalis tos sumos skirta projektams, kuriais siekiama teikti paramą socialinei ir ekonominei infrastruktūrai kurti, visų pirma energetikos ir transporto projektams (atitinkamai 53 % ir 25 %). Pagal kredito linijas bankams iš viso suteikta 12 % šios sumos, kad šie galėtų perskolinti lėšas MVĮ.

Rytinėse kaimyninėse šalyse bendra pasirašyta suma siekė 1,5 mlrd. EUR – net atsižvelgiant į tai, kad Sąjunga taiko sankcijas Rusijai, tai didžiausias augimas nuo 2014 m. (+26 %) iš visų regionų, kuriems taikomas įgaliojimas. Visų pirma buvo pasirašyta Ukrainos veiksmų planui įgyvendinti skirta 1,3 mlrd. EUR suma, įskaitant pirmą kartą pasirašytą ES bendrąją garantiją užtikrintą garantijos sandorį (beveik 0,5 mlrd. EUR suma, kuri bus teikiama Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko investiciniams projektams Ukrainoje).

Azijoje, Centrinėje Azijoje ir Lotynų Amerikoje bendra pasirašyta suma nuo 2014 m. sumažėjo 18 % ir sudaro 1,1 mlrd. EUR. Lotynų Amerikoje pasirašyta 55 % visos sumos, daugiausia dėmesio skirta infrastruktūrai ir privačiojo sektoriaus finansavimui Brazilijoje ir Nikaragvoje.

Pietų Afrikoje pasirašytos trys paskolos bankams pagal privačiojo sektoriaus kredito linijas, kurių bendra suma sudaro 150 mln. EUR, kad šie galėtų lėšas perskolinti MVĮ.

4 lentelė. 2014 m. regionuose, kuriems taikomas sprendimas, pasirašytų EIB finansavimo operacijų pasiskirstymas pagal sektorius (visi ištekliai)

Mln. EUR	Narystės siekiančios šalys	Viduržemio jūros regiono šalys	Rytinės kaimyninės šalys ir Rusija	Azija ir Lotynų Amerika	Pietų Afrika	Iš viso
Kredito linijos	1 430	175	505	250	150	2 510
Energetika	40	758	477	545	-	1 819
Transportas	562	350	151	233	-	1 296
Vanduo, kanalizacija	23	125	260	93	-	500
Pramonė	200	2	-	-	-	202
Paslaugos	135	10	-	-	-	145
Žemės ūkis, žuvininkystė, miškų ūkis	120	-	-	-	-	120
Kietosios	13	-	48	-	-	61

atliekos						
Miestų plėtra	-	-	40	-	-	40
Bendra suma	2 522	1 419	1 481	1,121	150	6 693

3.3. EIB OPERACIJŲ POVEIKIS IR PRIDĖTINĖ VERTĖ

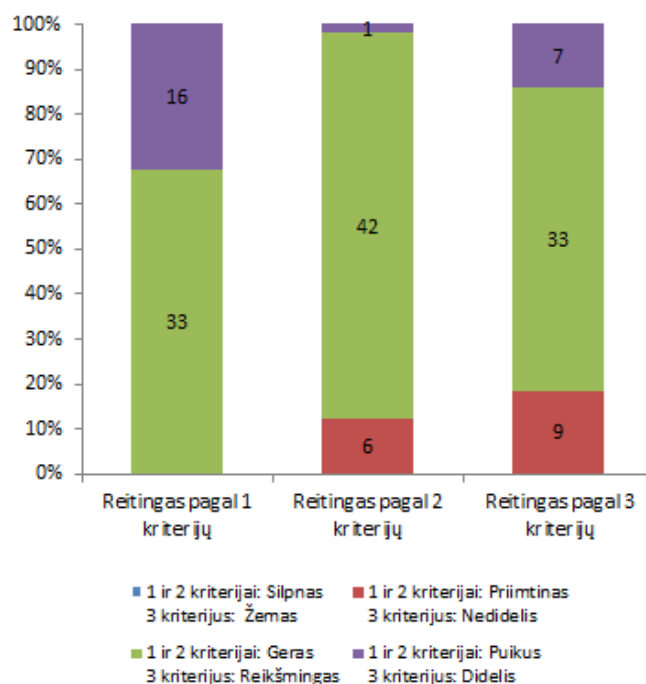
EIB finansavimo operacijų vertinimas per visą jų gyvavimo ciklą vykdomas naudojantis RVS. Ji padeda, remiantis konkrečiais rezultatais, atrinkti patikimus projektus, kurie atitinka Sąjungos prioritetus ir kuriuose EIB dalyvavimas suteiks pridėtinės vertės. Vertinimo etapu nustatomi rezultatų vertinimo rodikliai kartu su baziniais scenarijais ir tikslais, kurie atspindi tikėtinus operacijos ekonominius, socialinius ir aplinkosaugos rezultatus. Visą projekto gyvavimo ciklą jo rezultatai vertinami pagal tuos nustatytus veiklos kriterijus ir pranešami dviem svarbiais etapais: tiesioginių operacijų atveju – užbaigus projektą ir praėjus 3 metams nuo projekto užbaigimo; privataus kapitalo fondų atveju – pasibaigus investavimo laikotarpiui ir gyvavimo ciklo pabaigoje; tarpinio skolinimo atveju – pasibaigus paskirstymo laikotarpiui.

Projektai vertinami pagal tris kriterijus:

- i) pagal 1 kriterijų vertinamas tikėtinas indėlis siekiant Sąjungos bei šalių prioritetų ir tinkamumas pagal EIB įgaliojimo tikslus;
- ii) pagal 2 kriterijų, remiantis tikėtiniais rezultatais, vertinama operacijos kokybė ir patikimumas;
- iii) pagal 3 kriterijų vertinamas tikėtinas EIB finansinis ir nefinansinis papildomumas.

RVS projektų baigimo peržiūros rezultatai kartu su pirmo baigiamo įgyvendinti infrastruktūros projekto atvejo tyrimu apibendrinti darbiname dokumente. Šiame skirsnyje pateikiami ir aptariami EIB finansavimo operacijų, pasirašytų 2015 m. regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas, tikėtini rezultatai. Kad projektai ir tikėtini rezultatai nebūtų aptarti du kartus, šioje ataskaitoje kalbama tik apie naujų projektų, t. y. 49 naujų projektų, kurių pirma finansavimo sutartis buvo pasirašyta 2015 m., tikėtinus rezultatus ir papildomumą.

3 diagrama. 2015 m. pasirašytų naujų operacijų RVS reitingų pasiskirstymas pagal kriterijų

Pagal indėlio siekiant tikslų mastą (RVS 1 kriterijus) 33 % 2015 metais pasirašytų naujų operacijų įvertinta puikiai, t. y. jomis smarkiai prisidėta tiek prie pačios šalies vystymosi tikslų, tiek prie konkrečiai šaliai ir (arba) regionui nustatytų Sąjungos prioritetų. 67 % operacijų pagal 1 kriterijų įvertinta gerai. Tie projektai, kurių indėlis greičiausiai bus geras, atitinka įgaliojimo tikslus ir galėtų smarkiai prisidėti arba prie pačios šalies, arba prie Sąjungos vystymosi tikslų ir šiek tiek prisidėti prie kitų tikslų.

Tiesiogiai finansuojamų projektų (RVS 2 kriterijus) reitingas nustatomas pagal projekto patikimumą, finansinį ir ekonominį tvarumą bei tvarumą aplinkos ir socialiniu požiūriais. Tarpinių operacijų reitingas nustatomas pagal tikėtinus rezultatus, pakoreguotus pagal riziką, kuri apskaičiuojama atsižvelgiant į tarpininko patikimumą ir veiklos aplinkos kokybę.

2 kriterijus rodo, kad greičiausiai puikiai bus įvertinta tik viena pasirašyta nauja operacija, kurios ekonominė grąžos norma (EGN) yra didesnė kaip 15 %. Tikimasi, kad daugiau kaip 85 % naujų operacijų bus įvertinta gerai. Tai tiesioginės operacijos, kurių vidutinė EGN infrastruktūros projektų atveju yra 10–15 %, arba tarpinės operacijos, kuriomis prisidedama prie galimybių gauti finansavimą didinimo ir finansų sektoriaus vystymosi dar vis labai rizikingoje aplinkoje, kur gerų rezultatų tikimybė yra mažesnė. Šeši projektai įvertinti kaip priimtini, visų pirma dėl labai rizikingos aplinkos, kuri mažina tikimybę pasiekti užsibrėžtus rezultatus.

Papildomumas (RVS 3 kriterijus) vertinamas pagal skirtumą tarp EIB indėlio į investicinius projektus ir standartinio rinkos finansavimo, atsižvelgiant į tris aspektus: finansinių išteklių tinkamumą projekto poreikiams, EIB techninį indėlį ir poveikį gerinant standartus ir sudarant palankesnes galimybes gauti įnašų iš kitų šaltinių.

2015 m. iš 49 naujų projektų didelės daugumos jų EIB paramos papildomumas įvertintas kaip reikšmingas (33 projektai) arba didelis (7 projektai). 9 projektų reitingas buvo nedidelis. Pastebima tendencija, kad sudėtingų projektų mažiau išsivysčiusiuose regionuose, kur

projektų vykdytojų poreikiai yra didžiausi, papildomumo rodiklis yra didesnis, o ten, kur EIB turi reikalų su labai patyrusiais vykdytojais ir tarpininkais, jis yra mažesnis. Todėl dauguma projektų, kurių papildomumo reitingas yra didelis, buvo rytinių kaimyninių šalių ir Viduržemio jūros regionuose, o narystės ES siekiančių šalių penkių projektų papildomumas įvertintas tik kaip nedidelis.

Tai, kad EIB gali suteikti ilgalaikį finansavimą, kurio kitu atveju nebūtų galima gauti, yra vienas iš pagrindinių Banko indėlio privalumų. 2015 metais beveik visų naujų operacijų projektų vykdytojams arba finansų tarpininkams nustatytas įsipareigojimų įvykdymo terminas yra ilgesnis nei vietos rinkose įprastas terminas. Daugeliu atvejų EIB finansavimo terminai yra glaudžiai susiję su finansuojamo turto naudojimo trukme. Manytina, kad 2015 m. naujiems projektams nustatytas įsipareigojimų įvykdymo terminas (vidutiniškai apie 15 metų) yra vidutiniškai apie 2,5 karto ilgesnis nei vietos rinkoje taikomas terminas.

Kai kurių operacijų atveju EIB gali naudoti kitokį mechanizmą, kad absorbuotų valiutos keitimo kurso riziką. Taip finansavimas gali tapti patrauklesnis gavėjams, įskaitant galutinius paramos gavėjus, kurių veikla daugiausia susijusi su vietos rinkomis, tais atvejais, kai operacijos vykdomos per tarpininkus. ISĮ regionuose trims kredito linijoms buvo skirtas finansavimas vietos valiuta.

EIB stengiasi ne tik skirti paskolų, bet ir sutelkti ir valdyti trečiųjų šalių teikiamas dotacijas. Tai reikšmingas papildomumo šaltinis, visų pirma Viduržemio jūros regiono ir rytinėse kaimyninėse šalyse. 2015 metais dotacijų suteikta 12 naujų projektų.

EIB vaidmuo buvo ne mažiau svarbus ir keliant standartus, telkiant išteklius ir teikiant techninę paramą.

4. EIB IR KITŲ SUBJEKTŲ BENDRADARBIAVIMAS

4.1. BENDRADARBIAVIMAS SU KOMISIJA

Pagal įgaliojimą reikalaujama, kad Komisija, EIVT ir EIB bendradarbiautų ir didesniu mastu derintų EIB išorės veiksmus su Sąjungos išorės politikos tikslais, siekdami didinti EIB finansavimo ir Sąjungos biudžeto išteklių sąveiką, visų pirma palaikydami reguliarų ir sistemingą dialogą ir rengdami išankstines konsultacijas planuojamos politikos, strategijų ir projektų temomis. 2015 m. toliau taikytas (2013 m. patikslintas) Komisijos, EIVT ir EIB susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir koordinavimo regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas, pavyzdžiui, keičiantis informacija apie planuojamus projektus ir kontaktine informacija.

Taikant derinimo mechanizmus palaikomi glaudūs bendro finansavimo ryšiai su kitomis tarptautinėmis finansų įstaigomis (TFĮ) ir, atsižvelgiant į kiekvienos atitinkamos šalies sąlygas, atliekamas derinimas su Sąjungos politikos kryptimis ir prioritetais, kad teikiamomis Sąjungos dotacijomis būtų užtikrintas kuo didesnis siekiamas poveikis. Be to, dėl tų priemonių valdymo struktūros atsiranda galimybė ir poreikis prieš pateikiant projektą dėl dotacijų išteklių derinimo su EIB skolinamomis lėšomis glaudžiai koordinuoti veiklą ir bendradarbiauti su Komisija, EIVT ir kitomis TFĮ. 2015 m. EIB toliau aktyviai dalyvavo įgyvendinant regioninius derinimo mechanizmus. Patvirtinta ar pasirašyta 197 mln. EUR paramos iš Sąjungos biudžeto lėšų (dotacijos, techninė pagalba, rizikos kapitalas) suma papildė EIB finansavimą regionuose, kuriems taikomas įgaliojimas (108 mln. EUR Sąjungos biudžeto išteklių papildė pagal Kaimynystės investicinę priemonę suteiktas EIB paskolas,

62 mln. EUR – pagal Vakarų Balkanų investicinę priemonę, 10 mln. EUR – pagal Lotynų Amerikos investicinę priemonę, o 2 mln. EUR – pagal Centrinės Azijos investicinę priemonę suteiktas paskolas). EIB glaudžiai bendradarbiavo su Komisija ES išorės bendradarbiavimo derinimo platformos (EUBEC) techninės ekspertų grupės veikloje. Išsamus 2015 metais pasirašytų ar patvirtintų EIB valdomų paramos iš Sąjungos biudžeto lėšų operacijų (techninė parama, dotacijos, nuosavas kapitalas) sąrašas pateiktas darbiniam dokumente.

2016 m. sausio mėn. Komisija priėmė naują Kovos su mokesčių vengimu dokumentų rinkinį, kuriame pateikta keletas iniciatyvų dėl stipresnės ir geriau koordinuotos ES pozicijos dėl piktnaudžiavimo pelno mokesčio srityje tiek bendrojoje rinkoje, tiek už jos ribų. Dokumentų rinkinyje plačiau aptariami kriterijai, kuriais grindžiamas geras mokesčių srities valdymas, įskaitant kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemones. Tame dokumentų rinkinyje atsispindi Taryboje vykusių diskusijų rezultatai, atsižvelgta į Europos Parlamento rekomendacijas ir EBPO projekto „Mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimas“ rezultatus. Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgdama į išsamias EIB grupės ekspertines žinias ir pirmaujančią poziciją skatinant geriausią praktiką mokesčių skaidrumo ir veiksmingo apmokestinimo srityse, Komisija aktyviai palaiko ryšius su EIB dėl to, kaip Banko politika dėl reikalavimų nesilaikančių jurisdikcijų galėtų būtų patobulinta, kad joje atsispindėtų naujosios kovos su mokesčių vengimu priemonės.

Išsamūs EIB, Komisijos ir EIVT tarpinstitucinio bendradarbiavimo siekiant remti tiek Sąjungos, tiek tų regionų šalių partnerių prioritetus, aspektai išdėstyti darbiniam dokumente.

4.2. BENDRADARBIAVIMAS SU EUROPOS OMBUDSMENU

2008 m. EIB ir Europos ombudsmeno pasirašytame susitarimo memorandume nustatomas pagrindas dviejų etapų – vidinio (EIB skundų nagrinėjimo mechanizmas) ir išorinio (Ombudsmeno veikla) – EIB skundų nagrinėjimo mechanizmui; jį po išsamių viešų konsultacijų 2010 m. patvirtino EIB direktorių valdyba. Šiuo memorandumu įtvirtinta bendra mechanizmo paskirties ir tiek vidinio, tiek išorinio jo taikymo nuoseklumo samprata, ypač akcentuojant šiuos aspektus:

- visuose EIB padaliniuose turi būti sukurtas veiksmingas vidaus skundų nagrinėjimo mechanizmas (EIB skundų nagrinėjimo mechanizmas), kurį taikant nagrinėjami išorės subjektų EIB pateikti skundai;
- tais atvejais, kai skundai yra susiję su operacijomis už Sąjungos ribų, įskaitant išorės įgaliojimus, ir skundą pateikia ne Sąjungos pilietis ar gyventojas, Ombudsmenas įsipareigoja nagrinėdamas skundus sistemingai naudotis įgaliojimais savo iniciatyva;
- Ombudsmeno atliekamo patikrinimo mastą, pripažįstant EIB skundų mechanizmą kaip privalomą išankstinę procedūrą.

2015 metais Ombudsmenui nepateikta nė vieno skundo dėl EIB veiklos regione, kuriam taikomas išorės skolinimo įgaliojimas. Tačiau po to, kai 2014 m. Ombudsmenas Bankui pareiškė kritinę pastabą dėl Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomo projekto dėl Vc greitkelio koridoriaus viešųjų pirkimų proceso vykdymo, 2015 metais Bankas atliko savo viešųjų pirkimų operacijų stebėsenos auditą.

4.3. BENDRADARBIAVIMAS SU TARPTAUTINĖMIS FINANSŲ ĮSTAIGOMIS

Bendradarbiavimas su kitomis TFĮ yra neatskiriama EIB veiklos dalis ir apima dialogą instituciniais, horizontaliaisiais bei teminiais klausimais ir tarpusavio konsultacijas, taip pat geresnį bendrą veiklos finansavimą ir darbo pasidalijimą. TFĮ dialogai daugiausia vyksta specializuotose darbo grupėse, kurios periodiškai posėdžiauja siekdamos dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais arba spręsti konkrečius klausimus.

2015 m. EIB toliau bendradarbiavo su kitais daugiašaliais plėtros bankais laikotarpio po 2015 m. vystymosi darbotvarkės klausimais, visų pirma siekdamas parengti bendrą požiūrį į plėtros finansavimo uždavinius. Pagrindiniai tarptautinio masto renginiai buvo Trečioji tarptautinė vystymosi finansavimo konferencija (Adis Abeboje), JT aukščiausiojo lygio susitikimas (Niujorke) ir Paryžiuje vykusio JT bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencija (COP 21). Šiomis aplinkybėmis EIB suintensyvino bendradarbiavimą su kitais daugiašaliais plėtros bankais ir kartu su jais bei TVF parengė keletą svarbių ataskaitų. Visų pirma tai bendra ataskaita *From billions to trillions: MDB contributions to financing for development*, kuri buvo pateikta prieš tai, kai 2015 m. liepos mėn. Adis Abeboje buvo surengta konferencija, buvo reikšminga siekiant atkreipti dėmesį į daugiašalių plėtros bankų bendrus ir individualius pasiekimus ir į poreikį imtis gerokai daugiau reikalingų veiksmų.

2015 metais EIB pavesta pirmininkauti G 7 šalių Dovylio partnerystės Daugiašalių plėtros bankų darbo grupei; jai atstovaudamas EIB pirmininkas pateikė ataskaitą G 7 ministrų susitikimui, vykusiam per Pasaulio banko ir TVF metinius susitikimus.

2015 m. EIB tęsė bendradarbiavimą su G 20 – jis reguliariai dalyvavo G 20 investicijų į infrastruktūrą darbo grupės (IIWG) veikloje ir prisidėjo prie jos darbo. Be to, su dviem institucijomis – Tarptautiniu žemės ūkio plėtros fondu (IFAD) ir Jungtinių Tautų pramonės plėtros organizacija (UNIDO) – pasirašęs naują susitarimo memorandumą, EIB sustiprino ryšius su JT sistema. EIB toliau prisidėjo prie EBPO Paramos vystymuisi komiteto (DAC) darbo, susijusio su oficialios paramos vystymuisi modernizavimu.

Siekdamas suderinti kovos su klimato kaita finansavimo stebėjimą ir poveikio vertinimo ataskaitų standartus, 2015 m. EIB taip pat tęsė bendradarbiavimą su daugiašaliais plėtros bankais ir kitomis TFĮ bei atitinkamomis grupėmis.

Maždaug 41 % pagal įgaliojimą pasirašytų operacijų buvo bendrai finansuotos su kitomis TFĮ, o 31 % 2015 metais pasirašytų operacijų buvo susijusios su dotacijomis iš Sąjungos biudžeto. Išsamus 2015 metais bendrai su kitomis TFĮ finansuotų EIB operacijų sąrašas pateiktas darbiniam dokumente.